

УДК 338.43.01/.01 (075.8)

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА ПРИЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬО ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Рибачок О.О.,
Новак В.О., д.е.н. професор,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

Сучасний розвиток підприємницьких відносин в Україні відзначається посиленням інтеграційних відносин між суб'єктами господарювання. На ринку активно з'являються нові форми та методи реалізації підприємницької діяльності. Зростає концентрація іноземних учасників підприємницьких відносин, діяльність яких забезпечує обмін досвідом господарювання, з одного боку, а також визначає напрям розвитку конкурентних відносин на ринку, з іншого. Внутрішня торгівля характеризується широкомасштабним розвитком різних форматів роздрібних мереж, де великомасштабні підприємства займають ключове місце.

Під конкурентоспроможністю підприємства слід розуміти здатність прибутково виробляти і реалізовувати продукцію за ціною не вище і за якістю не нижче, ніж у будь-яких інших контрагентів у своїй ринковій ніші [1]. Конкурентоспроможність підприємства визначає здатність витримувати конкуренцію в порівнянні з аналогічними об'єктами на даному ринку.

Обґрунтовано, що станнім часом у всьому світі, в тому числі і в Україні, все частіше зустрічаються випадки олігополістичної конкуренції. Саме цей вид конкуренції стає домінуючим у вітчизняній і закордонній господарській практиці.

Конкуренція утворює специфічну сферу відносин між економічними суб'єктами, яка має власні характеристики, джерела, умови розвитку, і з яких складається конкурентне середовище сучасної економічної системи [1].

Доведено, що особливості конкурентних процесів, які відбуваються в економіці країни, мають вплив на формування конкурентного середовища підприємства при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. В

силу особливого стану міжнародної діяльності, конкурентне середовище зовнішньоекономічної діяльності знаходиться під впливом не тільки внутрішніх, але і зовнішніх чинників, що визначаються в даний час глобалізацією світової економіки. Переплетення цих факторів надає конкурентному середовищу зовнішньоекономічної діяльності складного і суперечливого характеру, а для держави, що відіграє в його формуванні важливу роль і від якого багато в чому залежить ефективність інтеграції країни в світовий економічний простір, актуальну практичну проблему.

Встановлено, щоголовними особливостями внутрішніх чинників, пов'язаних з національною економікою, є: низький рівень розвитку конкурентної боротьби та сильні монополістичні тенденції, обумовлені як історичними, так і сучасними причинами, серед яких провідне місце займає корупція. В свою чергу, зовнішні чинники головним чином пов'язані з глобалізацією світової економіки, що продовжується посиленням ролі транснаціонального капіталу в світовому господарстві.

Доведено, що провідна роль транснаціональних корпорацій (ТНК) у формуванні конкурентного середовища світової економіки, їх особливі конкурентні позиції значною мірою обумовлені здатністю об'єднувати в своїй діяльності основні форми зовнішньоекономічної діяльності: зовнішню торгівлю, міжнародне інвестиційне співробітництво, валютні операції і міжнародну кооперацію виробництва. Це дозволяє не тільки істотно посилити джерела конкурентних переваг ТНК, підвищити продуктивність їх використання, але і створює своєрідний синергетичний ефект.

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні здійснюється згідно з принципами, визначеними у ст. 2 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», з метою: забезпечення збалансованості економіки та рівноваги внутрішнього ринку; стимулювання прогресивних структурних змін в економіці, в т.ч. зовнішньоекономічних зв'язків суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; створення найбільш сприятливих умов для залучення економіки України в систему світового поділу праці та її наближення до ринкових структур розвинутих зарубіжних країн.

Охарактеризовано, що на сучасному етапі розвитку суспільства і економіки особливої важливості набули інформаційні (інтелектуальні) та людські ресурси, а саме їх поєднання у рівні кваліфікації управлінського персоналу, оскільки гнучкі організаційно-управлінські відносини починають домінувати в глобальній економіці [2]. Саме ця конкурентна перевага визначає рівень підтримки інновацій на підприємстві, заохочення ініціативності працівників і їх залучення до процесів управління, уміння правильно оцінити кон'юнктуру, що склалася на ринку, готовність підтримувати талановитих людей і комплексно оцінювати отриману інформацію, і, тим самим, сприяти підвищенню конкурентоспроможності підприємства [3].

Зроблені висновки, щоз метою оптимізації зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств, доцільно визначити шляхи покращання експорту та імпорту, перш за все, на загальнодержавному рівні. Цей процес потребує розроблення комплексної стратегії діяльності, яка враховуватиме фактори зовнішнього та внутрішнього впливу.

Список використаних джерел

1. Foreign Economic Activity of Enterprises: Textbook / [A.Stankiewich-Mroz, V. Perederii, V. Novak, O. Iliencko, S. Petrovska, O. Kyrylenko, G. Gurina, E. Danilova, K. Razumova, L. Lytvynenko]. – Lodz: Lodz university of technology press, 2018. – 145 p.
2. Novak V. New leadership competencies for future business leaders / V. Novak, N. Prischepa // International Scientific Journal of Universities and Leadership. – 2016. – № 2. – P. 56-61.
3. Novak V., Mostenska T., Iliencko O., Danilova E. Organizational Behavior. Textbook. – K.: Condor-Publishing house, 2016. – 478 p. Novak V., Mostenska T., Iliencko O., Danilova E. Organizational Behavior. Textbook. – K.: Condor-Publishing house, 2016. – 478 p.

УДК 352.078:620.925

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ У БІОЕНЕРГЕТИЦІ

Тютюнник М.О., студент
Коваленко Н.О., кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного менеджменту та ЗЕД,
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, Україна, Київ*

За останні роки суттєво змінились шляхи та технології використання відновлюваної сировини. Глибокі дослідження та напрацювання дозволили